

Telegraful Roman

Abonamentul:

Pe un an 32 corone.

Pe cinci luni 16 cor. — Pe trei luni 8 cor.

Corespondențe

să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori nefranțate se refuză.

Articole nepublicate nu se inapoiază.

Prețul Inserțiunilor, după invocăță**Abonamentele și Inserțiunile**

să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

Avantgarda armatei române

Eri pe la ceasurile 10 anunță o stire telegrafică din Făgăraș, că avantgarda armatei române va intră după amiază în gara Sibiuului. Știrea se lăță în oraș cu ieșala fulgerului, punând într-o vîcă agitație întregul publicul românesc.

In scurtă vreme orasul și pavoaza în toată frumusețea. Ghirlande de brad, steaguri mari și mici împodobesc străzile și piețele.

La 3 ore apar călărași din maijer. Români chipese pe cai împodobită și sărbătoare. Străbat în ordine exemplară străzile principale ale Sibiuului în ciuda multor concetări care îi priveau și acum cu ochi răi.

Tot cam în aceeași vremeiese din strada Bruckenthal, de azi strada «Gh. Lazar» reuniunea meseriașilor noștri trei și harnică — în frunte cu președintele V. Tordășanu și secretarul St. Drăguș și în sunetul femeilor căntării naționale și sub falăfaiere flamanurilor tricolore, improvizată o spindidă defilare.

*

Gara și piata din fața gării gem de lume. Sunii mii de români așteptând trenul care aduce primul batalion al vîței armate române. E legiuină română sub conducerea harnicu lui și agului căpitan Dr. Gh. Măcelar, substitutul comandanțului, fanfară legiuină, corul mixt al profesorului I. Popovici, președintele statului național com. d-l Andreu Bârseanu, ministru de răsboi Dr. S. C. Popa, ministru finanțelor Dr. Aurel Vlad, ministru comunicării Dr. R. Boilă și generalul Boier.

La orele 9 seara trenul întră în gară. Corul și fanfara cântă înmulțit regal. Comandantul leg unei Dr. Gh. Măcelar face prezentarea militară. Comandanțul batalionului 10 de vânători, co'onelul Mărescu trece în revistă compania leg onorilor și în urmă se prezintă împreună cu ofițerii mai înalți ministrului de răsboi și celorlăți miniștri. Văzduhul clocoță de urele la adresa armatei române și a Casei Domnitoare.

Aici venerabilul președinte al «Asociației» d-l Andreu Bârseanu, salută stăpânul de o adâncă emoție armata română, într-o vorbere plină de tineresă avânt, o vorbere de toată frumusețea. «Armata română, spune într-atele, asemenea Făt-frumosului din povestea de trei ori a cercetat să străbate pe tărâmul celalalt pentru a describi frumoasa Consințeană — Ardealul din stăpânirea balaurului cu 12 capete. Acum a treia oară a biruit cu ajutorul lui Dumnezeu toate piedicile, ne-a izbăvit de stăpânirea nefreasă și de acum înainte una vom fi toți români, într-o singură țară și sub o singură stăpânire. Mai bine ne

desfășoară, decât să ne mai despărțim vreo dată!»

Răspunde colonelul Mărescu: Regimenterile românești străbat acum pentru a treia oară campia Selimbarului. Acum a izbăvitori pentru totdeauna. Batalionul 10 de vânători — vine ca avantgardă vitezei armatei române și aduce venind în numele libertății și dreptății, salutul viteazului și înțeleptului ei căpitan, a M. Sale Regelui Ferdinand. — (Ovații nesfârșite la adresa Casei Domnitoare).

Corul și intregul publicul cântă «Deșteaptă-te Române!»

Iar ofițerii batalionului conduși de ofițerii legionii intră în oraș, unde în restaurantul hotelului «Bulevardul» încearcă dineaște dat de ministru nostru de luptă, dându-ne seama că de dincolo răspălatioare a fost soarta cu noi, să zicem cu înțeleptul: «Binevenită să fie nemorocrea care a trecut!»

La orele 11, trenul cu batalionul român al vânătorilor pleacă mai departe spre Vîntul de Jos.

Doi ani

In ziua bucureșteană Dacia, ai căruia directori sunt Al. Vianu și I. Al. Brătescu-Voinesti, cîtim, despre durerile ultimilor doi ani, următoarea descriere:

Azi — în 6 Decembrie nr. 1918 — se împlinesc doi ani, de când capitala țării a fost păngărită de primii pași ai dușmanului buritor. Doi ani de suferință amără, ce până la sfârșitul vietii nu se va șterge din mintea aceora, și par moarteia i-a ocolit.

Pentru cei plecați, ori aduți frontal, ori prigebia, cu înțregul ei coroogul de lipsuri și de mizerii, neconcențuat amenințare a peirii de gloante pentru unii, de molimi pentru alii, dorul de căminul parăsit, lăsat prăda năvălititorilor, și de cei rănași în urmă, dela care nu putea pătrunde nici umbra unei sări, sălișteoarea vedenie a consovorilor de mulță, hărțan și prăpăd, și mai pe sus de toate amărăciunea înfrângării, nodul înăbușitor al sentimentului spulberării unei aspirații mărete și legitime, amărăciunea temei că atâtea vieți scumpe se vor fi stins, atâtă oameni valizi vor fi rămas schizoli pentru tot restul vîntului, și atâtă jale și ruini se vor fi varsat peste țara noastră în zadar...

Pentru cei rămași aici, dorul de cei plecați, frântăreala lipsii de sări despre dănsuri, privații de tot felul și mai pe sus de toate imensa dureare de a vedea dușmanul buritor pătrundându-în casă cu brutalitate și palmuindu-în inima zdrobitoră cu surâsul său trufă și batjocoritor, durere vechea nebunie de a vedea, fără putință de protestare, cum te umilește la fiercare pas, cum îți jăfușește tăru, cum zmulge ultima bucată de pâine din copilul flămând, pentru a se hrăni pe sine și pe ai săi; și iarișii tortura temei ca nu cumva tot acest urias val de durere să se fi revărsat peste țara ta în zadar...

Doi ani, nu de vis ingrozitor, ci de realitate infioratoare. Și iată că au trecut, și unde să găsim cuvințele de umilie și cucerină multumire cătră Domnul, că durerile noastre n'au fost în zadar?

Tara noastră, doi ani de zile călărată în picioare, iese înfrîntă — neamul nostru, atâtaea veacuri robit străinilor, iese înțregii și ficeare din noi simțim că amărăciunea durerilor îndurătoare a adus cu dânsa un spor de conștiință publică, care nu va îngădui dăinuirea felului de cărmuire de până ieri.

Cu inima plină de o pioasă recunoștință pentru cei și-au pierdut viața, sau o parte a trupului lor, în răsuflare, în răsuflare răsboiu și pentru tovarășii noștri de luptă, dându-ne seama că de dincolo răspălatioare a fost soarta cu noi, să zicem cu înțeleptul: «Binevenită să fie nemorocrea care a trecut!»

Al copilariescă iluzie a celor ce credeau că țara și neamul nostru ar fi putut realiza fără jerife fericea de ari și copilariescă judecată că, dacă această absurdă presupunere s'ar fi putut realizata, ar fi fost spre binele nostru!

Cum, două țări, cu formă de guvernământ medievală, reprezentând în domeniul social ce au fost icoiozauri în domeniul biologic, se ridica cu o putere preajătită de 50 de ani și în baza odioaselor lozinici că *forța trebuie să primeze dreptul*, pleacă și zdrobescă lumea sub pumnul lor de fier; împotriva lor se ridică o coaliție formidabilă, cu lozinica *describiori popoarelor* și a recunoașterii dreptului lor de viață proprie; și noi, a căror jumătate de neam zace de veacuri sub robie, putem rămâne nepusători, astăzi încă într-o stare de ignoranță (măsligăudă) și să ne putem săptăma într-o luncă de răsărit, să ne putem săptăma într-o luncă de maghiari? (Țărani incuși și săraci, au desnaționalizat pe domeniul cult și bogății maghiari?) — astăzi ar dovedi puterea de viață a răsăritului român. De altfel poporul valah trăiește *într-o adâncă ignoranță* (măsligăudă) și săptămașană, încă nu i se poate vorbi de începutul săptămașană (despre dispunere din sine a popoarelor, (că trebuie jumai departe în starea de slugă). Poporul valah nici nu cîstează gazete, (de altădată, gazete maghiare nu cîstează; dar cîstează românești, doar înslugi minoritățile ungurești și de foaia «patriotică» Poporul).

Foaia volană repetă în sfârșit «crumizile» dela 1784 și 1848 și învăță de valah împotriva ungurilor, cari s'au putut atunci, firește, ca «mielușele» cei mai neinvinați, n'au chinuit și n'au omorât nici un român. Doamne păzește...

Liga maghiară poate să facă mai departe «istorie» de felul acesta.

Lumea străină știe ce însemnează Stat maghiar, și vede, că nici sub noua firmă, de Republică maghiară, năravurile nu se schimbă cădu de puțin, ci ungurimea cu opt milioane societate că se poate instăpa și mai departe asupra popoarelor nemaghiare în număr de cel puțin 10 milioane.

nem că nu-i vom ură, nu-i vom nesocoti și nu-i vom prigoni; că, dimpotrivă, ne vom pură cu ei în aşa fel, încât să-i facem să înțeleagă toată vinovăția cărurilor lor trecute, care cultivă religia urei celorlați neamuri și-a atâtă la răsboi, și să nu regeze niciodată lipirea lor la o țară bună, hotărăță să cultive religia iubirii.

Brătescu-Voinesti.

O ligă ungurească face „istorie”

S'a înființat în Budapesta o ligă maghiară, care și-a pus drept ţântă apărarea integrăției Ungariei vechi și învecinate.

Prin rod al activității legi este o foaie volană, din care, după Budapest-Hungary, reținem următoarea cumențină:

Nimic mai usor — scrie liga — de căat a dovedi, că românii (adecum valahii — az oláhoik) n'au locuit pe teritorul de astăzi în vremea când ungurii au cucerit țara. Numările de localități sunt probă învederătoare că valahii s'au străcurat (numai după sosirea ungurilor și sașilor în țară. Valahii au schimbat numările satelor ungurești, (Caru anume sat) și au valahizat sub domnia Habsburgilor o mulțime de maghiari. (Țărani incuși și săraci, au desnaționalizat pe domeniul cult și bogății maghiari?) — astăzi ar dovedi puterea de viață a răsăritului român. De altfel poporul valah trăiește într-o adâncă ignoranță (măsligăudă) și săptămașană, încă nu i se poate vorbi de începutul săptămașană (despre dispunere din sine a popoarelor, (că trebuie jumai departe în starea de slugă). Poporul valah nici nu cîstează gazete, (de altădată, gazete maghiare nu cîstează; dar cîstează românești, doar înslugi minoritățile ungurești și de foaia «patriotică» Poporul).

Foaia volană repetă în sfârșit «crumizile» dela 1784 și 1848 și învăță de valah împotriva ungurilor, cari s'au putut atunci, firește, ca «mielușele» cei mai neinvinați, n'au chinuit și n'au omorât nici un român. Doamne păzește...

Liga maghiară poate să facă mai departe «istorie» de felul acesta.

Lumea străină știe ce însemnează Stat maghiar, și vede, că nici sub noua firmă, de Republică maghiară, năravurile nu se schimbă cădu de puțin, ci ungurimea cu opt milioane societate că se poate instăpa și mai departe asupra popoarelor nemaghiare în număr de cel puțin 10 milioane.

Pentru orfanii preotului împușcat

La colectă deschisă cu gând de a veni în ajutorul celor săperi orfani nevrăstini și a văduvei preotului Ioan Opris, fost paroh al Cristișului și membru al sfatului național român din Turda, a contribuit:

Cornel Pop, paroh în Părău, 12 cor.

Dăruiri se mai primesc la redacția ziarului nostru.

Convocare

In pragul marilor evenimente, care sunt chemate a pune bazele nouului stat roman.

Consiliul tehnic central roman
convoca:

Congresul tuturor inginerilor si oamenilor de specialitate tehnice

(posta, telegraf, comunicatie, intreprinzatorii etc.) roman din Transilvania, Ungaria si Banat

pe ziua de Luni, 16 Decembrie st. n. la Sibiu.

Congresul se va incepe la 10 ore inainte de masă în sala «Asociației». Participantii sunt rugați, întrucât se poate să sosescă încă Dumineca. Rugăm tot românul să răspândească această convocare între inginerii și oamenii de specialitate tehnice, începând cu noi avem totodată adresele.

Rugăm participarea tuturor, căci în congresul acesta se vor pune bazele tuturor acțiunilor tehnice.

Pentru Consiliul tehnic central roman:

Enea Grapini. I. Victor Vlad.

Consiliul dirigent român. Sibiu, strada Cisnădiei 4-6

Provocare

Toți functionarii români care sănt de prezent în serviciul ministerului de finanțe respective a ofiților de finanțe supuse republiei maghiare, sănt invitați, să se anunțe imediat fie în persoană, fie în scris, la șeful resorțuii de finanțe, român pentru a fi trebuu în serviciul acestui resor.

Pentru orientare sănt incunoscători, că toți ani de serviciu îl se vor socioti și li se asigură *el putin* salarul acela, de care au beneficiat până acum.

Sibiu, la 11 Decembrie 1918.

Dr. Aurel Vlad,
șeful resorțuii de finanțe.

Aviz!

pentru începerea cursurilor la Prima școală ardeleană de stenografie românească în Sibiu

Cu ocazia adunării naționale dela Alba-Iulia, unde subsemnatul am funcționat singur ca stenograf român, mi s'a cerut din multe părți, să deschid o școală de stenografie românească.

In urma linii lui voie a comunicării tuturor intelectualilor noștri, cari înțeleg necesitatea și folosale stenografiei, și în special a stenografiei românești, că voi începe un ciclu complet de prelegeri de stenografie românească la 22 Ianuarie 1919 st. n. în Sibiu, sub egida și sub con-troul „Asociației”.

Grupând participanții și participantele în grupe după gradul studiilor terminăte, intenționez să fac instrucția în mod paralel pentru trei grupe astfel, ca fiecare grupă să fie ocupată în cîte două zile pe săptămâna și anume delă 3-6 ore p. m.

Înstrucția va fiinea trei luni, cu observarea că participanții, cari din cauze neprevăzute ar fi șiși să întreprindă cursul, sau nu ar fi destul de bine pregătiți pentru a putea corăspunde cerințelor de examen la încheierea celor trei luni se vor admite fără taxă deosebită la continuarea instrucției în proximul curs de alte trei luni.

Examenul de încheiere este obligatoriu pentru toți participanții fără deosebire și re va fienea sub controlul unui juriu de examineare, care va fi chemat să verifice:

a) alegeră textul de dictat la examen, astfel, ca participanții să fie *absolut necunoaști*.

b) manuarea sistemului cu o iaușă de 120 silabe la minut, dictate fluent în curs de 20 minute,

c) transcrierea imediată a stenogramei scrise de altă mână, d) confrontarea transcrierii cu textul dictat.

Ceice doresc a participa la acest curs, sănt rugați să se anunțe la subsem-

natal cel mai târziu până la 16 Ianuarie st. n. 1919. Taxa este de Cor. 120— pentru fiecare participant fără deosebire, și trebuie plătită într-oarecare anticipativ.

Pentru formarea unei garde de stenografi români de încredere, dar și cu condiția de a vitorul scoalei și al reunirii noastre de stenografie, ce o proiectăm condiție nu pot fi îl mai ușoare, dar nici mai grea bună.

La popoarele civilizate și libere stenografia e o armă de cultură națională foarte răspândită și noi în special avem datoria să cultivăm o stenografie românească bună.

Sibiu, la 6 Decembrie n. 1918.

Vasile Vlăcui m. p.
funcț. sup. la „Banca
Gen. de Asigurări.”

Văzut:

Andrei Bârseanu m. p.,
prezid. «Asociației».

Știrile zilei

Un prieten-ministrul despre maghiari. Ministrul președinte ceh Kramáry a declarat unui ziarist, că nu-i pare său nici decum de soarta Ungariei, care a voit să poarte răsuflare. *Ungaria a apărat toate națiunile mai rău decât Austria*. Față de săbișii să purtă miserabilă, Maghiarii cercese milă astăzi, când le merge rău; ei însă au rămas surzi, când națiunile prigonite cereau milă.

Comitetul suprem în Torontal. Ministerul de interne sărbesc din Neoplanta, Pavlaș, a susținut la Bechtelerecul mare în automobile și a adus cu sine numirea avocatului Dr. Slavko Japanský de comitet suprem în comitatul Torontal. Instalația s'a făcut la moment.

Congresul de pace și Kulturegylet-ul din Cluj. O adunare înunătă Dumineca în Budapesta de către unguri și săcui de imigrantii lui János Benőrek și Nagy György — săta tot! — a hotărât nu toacă cu mitralieră armorie, într-adevăr lăudăzăvane, să ceară de la Kulturegylet (numită Emke) să pregătească lista satelor maghiare valahizate și să înainteze conferenție de pace. Astă, voiesc, pe semne, minoritatea aderențială lui János și Nagy să dovedească francezilor puterea de viață a — românilor.

Aceiași aderenții mai cer dela Emke să trimită la congresul de pace o altă listă «cu numele familiilor maghiare omorâte de români în anii 1848—49». — Nu ne rămâne, decât să răspundem și noi, publicând un registru cu numele familiilor române omorăte de unguri în anii 1848—49, — un registrare care va fi la orice întâmpinare mai adeverat decât cel unguresc.

† Mihail Ganea. Despre moartea vrednicului preot în scris sărmătoare.

Luni, în 21. l. c. s'a stâns din viață preotul Mihail Ganea din Venetia de Jos, Liberal după 2 ani de închisoare din temnița din Cluj, părintele Ganea n'a avut feerică să se bucură multă vreme de idealul pentru care a suferit, căci paricria nemiloasă în luna iunie a anului 1918. Vestea acestei naștere-pătruni a adâncit durere tuturor celor ce l-au cunoscut. În primăvara acestui păstor pierdut nu numai pe deplin din prechioși harnicii, dar pierdem și un adverat intelectual deosebit, care cu grajul și prin fapte și-a împlinit cu credință omul de înină.

Om de înină, preotul Ganea și-a lăcut datorie nu numai prin „hotărakele ieșirii” dar părtums de măreția virilor prin care treceam, în toate manifestările sale a fost și „preotul cu crucea” în frunte, care a făcut și pe alii să se înțelească de idee- alul ce azi ne stăpânește deopotrivă.

Turma-l credincioasă, corul ce a cântat cantările funebrale, și noi toți cari cu lacrimi și cu durere în am-petriceau la edina de veci, dovezesc pe deplin golul în lăsă în urmă-l.

Dormi în pace, suflet ales, fie și me-morie binecuvântată!

Căciulata, în 7 Dec. 1918.
E. Roșală.

Pentru membrii Consiliului național din Iose. Mâine, Sâmbătă în 1/14 Decembrie, la orele 5 p. m., ședință în cancelaria «Asociației».

Prezidentul Consiliului.

Da ale meseriașilor nostri. În toiu pregarătilor, ce se faceau ieri, Vineri, în localitatea Reuniunii meseriașilor sibieni într-un împăințare oştirilor românești, măiestru măcelar din Ioan Mânză, a tîntuit să-și arde interesul și dragostea nemărginită față de Reuniunii prin faptul, că a depus la mână președintul Vic. Tordzianu sumă de cor. 500 — din care, deoarece drept taxă de membru fondator pentru sine, 100 cor. pe următoarele 5 ani.

La popoarele civilizate și libere stenografia e o armă de cultură națională foarte răspândită și noi în special avem datoria să cultivăm o stenografie românească bună.

Sibiu, la 6 Decembrie n. 1918.

Vasile Vlăcui m. p.
funcț. sup. la „Banca
Gen. de Asigurări.”

Văzut:

Andrei Bârseanu m. p.,
prezid. «Asociației».

Teatre în Sibiu

Cinematograful Orașului. Piața Hermann. Director: D-na M. Scholtess.

Zilnic cele mai interesante programe.

Sâmbătă și Duminecă: Seacă detectivă: *Musca de card*, în 4 acte.

Incepul la: 6/4 ore seara.

Cinematograful Apollo. Strada Schevis.

Director: D-na Emil Toth.

Sâmbătă și Duminecă: *Lulu*, comedie

în 4 acte. Film Phönix senzational.

Incepul la: 6/4 ore seara.

Nr. 607/1918 Prot. (282) 3—3

Concurs

Prin abuzivarea invitaționilor Traian Mandoccea, devenind vacanț postul de invatajă la școala confesională ort. română din Ighisdorf-Ormeniș, protopresbiterul Agniti, pentru întrigarea acelui se publică concurs cu termen de 30 de zile de la data primei publicări în «Telegraful Român».

Emolumentele imprenute cu acest post sunt:

1. 880 cor. salar fundamental, plătit în rate lunare anticipate prin repartile de popor, restul se va cere dela P. Ven. Conistor.

2. Cuartir natural în edificiul școalei.

3. Relut de grădină 20 cor.

Învățătorul ales și obligat a instruie elevii școalei de toate zilele și de repetiție, a cerceta cu elevii biserică în Dumineci și sărbători și să cantică cu ei la sl. liturghie. Ceice vor putea forma cor cu tinerețea adulă, vor fi preferiți și deosebit remunerări.

Doritorii de a ocupa acest post să-și prezinte angajările însoțite de documentele cerute de legile în vigoare, oficiului protopresbiteral din Agnita în termenul sus indicat și să se prezinte în biserică spre a fi cunoscute cu poporul și să-și arătă destocinția în cantică și tipic.

Agnita, la 31 Octombrie 1918.

Oțelul protopresbiteral ort. român al tradiției Agnita, în înțelegere cu comitetul parohial concernent.

Iochim Munteanu,
proto-pop.

Din public

(Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta red. în primele răspunderi)

Să răspundă, pe aici și prin România, sistematic vestea că eu și și fi scris la „manoile” din București. Până din acea-zi izer, soaptele trece din oras în oras.

Cunosc simplu. Când m'am înălțat din America, după cinci ani de exil, planau ale vesti, cari tîndeau să mă delăzeze de la rolul vechi ce l-am avut. Urmare a fost că drept răspundă la temeiile indură și a ruini material, n'am fost învinutici, nici mică de slujba de achizițor al Bancii Generale de Asigurare. Am luat de nouă logul prigrigil.

Dacă nu cumva „prietenii” ar avea teamă că pe temeiul și sfîrșitul său de către o slujă României marți, lață decă nu voi sta în calea nimănui.

Nu voi cera și nu voi primi stupe. Dacă motivul calomeriei este însă vechea dușmanie a neputinților și, pe care î-am atins cu vîrful condeină, nă să repet următoarea categorică declaratie:

Nam scris nici când, nici un singur stră, la nici un ziar germanofon. Dacă nu dovedi cineva contrar, cu sanjune, pe evantul meu de onore, nu voi sunindic, în termen de 24 de secole, în piață Clujului.

De vânzare

O cantitate mai mare de cercuri de fier. Informatiuni la „ALBINA”, institut de credit și de economii, Sibiu.

Atelier de pictură

Am onoare a aduce la cunoștința stimărilor mei mușterii și Ono- ratului public român, că întrocându-mă dela armată mi-am redeschis atelierul de pictură bisericăescă, pictură de firme, precum și lucruri de mobile și binale.

Lucrez prompt și cu prețuri solide. Aici se astă rufă pentru steaguri naționale. Semnez cu toată stima:

Nicolae Tălmăceanu, pictor. Strada Măcelarilor Nr. 30. (Inapoi în curte).

Dejun, prânz și cină

se poate căpăta în pensiunea acum deschisă a lui A. Oleksik, Sibiu Strada Măcelarilor, 7—9. Prețuri moderate și serviciu prevenitor.

Aviz

Am onoare a recomanda cu toată căldura P. T. Public restaurantul meu de pe promenada Bretter, cunoscut sub numele:

„Bretterbierhalle”

ca cel mai placut loc de convenire al intelectualilor români. Bucătărie ieftină și de prima clasă, vinuri de soi din țintul Târnavei de cele mai renomate și curat manipulate; zilnic bere proaspătă din Cluj și în fiecare seară concertează cea dintâi

:: :: :: :: muzică de făgăni din Sibiu. :: :: :: :: :

Pentru binevoitorul concurs al onoraturui public se roagă:

Anton Josef Fark.

Editura și tiparul tipografiei arhidicezanei.